

**Huom! Tenttisuorituksen arvosteleminen edellyttää, että kaikki kolme koti-
tehtävää ovat hyväksytysti suoritettut ennen tenttiä.**

Tehtävä 1 (10p)

- (a) Määrittele seuraavat käsitteet: *jäsennyspuu*, *totuustaulukko* ja *yksikäsitteisten nimien oletamus*. (3 × 2p)
- (b) Mitä tarkoitetaan merkinnällä $\models \phi$?
Osoita yksityiskohtaisesti, että jos $\models \phi \rightarrow \psi$, niin lausejoukko $\Sigma = \{\phi, \neg\psi\}$ on toteutumaton. (4p)

Tehtävä 2 (10p) Todista semanttisilla tauluilla seuraavat väittämät:

- (a) $\models (B \rightarrow \neg A) \wedge (B \vee C) \wedge (C \rightarrow A) \rightarrow (A \leftrightarrow C)$
- (b) $\{\forall x \exists y (P(x) \rightarrow Q(y)), \forall x P(x)\} \not\models \forall y Q(y)$

Semanttisten taulujen tulee sisältää kaikki välivaiheet !!!

Tehtävä 3 (10p) Johda lauseelle

$$\neg \exists x (\exists y \neg R(x, y) \rightarrow \exists z \neg R(z, x))$$

Prenex-normaali muoto sekä mahdollisimman yksinkertainen klausuulimuoto (eli klausuulijoukko S) ja osoita S toteutumattomaksi resoluutiolla.

Tehtävä 4 (10p) Esitetään kirjaimista a ja b koostuvat merkkijonot “”, “ a ”, “ b ”, “ aa ”, “ ab ”, “ ba ”, “ bb ”, ... muuttujattomilla termeillä

$$e, a(e), b(e), a(a(e)), a(b(e)), b(a(e)), b(b(e)), \dots,$$

jotka rakentuvat vakiosymbolista e , joka tarkoittaa tyhjää merkkijonoa “”, ja yksipaikkaisista funktioista $a(x)$ ja $b(x)$, joiden ajatellaan liittävän vastaavan kirjaimen a tai b merkkijonon x alkuun. Täten $a(b(e))$ tulkitaan $a(b(\text{""})) = a(\text{“}b\text{”}) = \text{“}ab\text{”}$.

- (a) Määrittele predikaatti $O(x) = \text{“kirjaimen } a \text{ esiintymien lukumäärä merkkijonossa } x \text{ on pariton”}$ predikaattilogiikalla siten, että määritelmäsi kattaa kaikki äärelliset merkkijonot edellä kuvatulla tavalla esitettynä.
- (b) Anna laatimillesi määritelmälle Σ malli $S \models \Sigma$, jonka perusteella

$$\Sigma \not\models O(a(b(a(e)))).$$

Tehtävä 5 (10p)

Selitä, kuinka ehtolausekkeelle

$$\text{if}(B) \text{ then } \{C_1\} \text{ else } \{C_2\}$$

voidaan muodostaa *heikoin esiehto* B_1 annetusta jälkiehdosta B_2 .

Tarkastellaan seuraavaa ohjelmaa Minus:

$$v = x ; z = y ; \text{while}(! (z == 0)) \{ z = z - 1 ; v = v - 1 \}.$$

Osoita heikoimpia esiehtoja ja sopivaa invarianttia käyttäen, että

$$\models_p [\text{true}] \text{Minus} [v == x - y].$$